

ఒం శ్రీపరమాత్మనే నమః
అథ అష్టాదశో2ధ్యయః
మోక్షసనాన్యస యోగః

అర్థాన ఉవాచ
సన్యాసస్య మహాబాహా తత్త్వమిచ్ఛమి వేదితుమ్|
త్యాగస్య చ హృషీకేశ పృథక్ కేశినిమాదన||1.
శ్రీభగవాన్ ఉవాచ
కామ్యానాం కర్మణాం న్యాసం సన్మానం కవయో విదుః|
సర్వకర్మఫలత్యాగం ప్రాపున్స్త్యాగం విచక్షణః||2.
త్యాజ్యం దోషవదిత్యేకే కర్మ ప్రాపుర్కునీషణః|
యజ్ఞ దాన తపః కర్మ న త్యాజ్యమితి చాపరే||3.
నిశ్చయం శృంగా మే తత్త త్యాగే భరతసత్తమ్|
త్యాగో హి పురుషవ్యాఘ్రు త్రివిధః సంప్రకీర్తితః||4.
యజ్ఞదానతపఃకర్మ న త్యాజ్యం కార్యమేవ తత్త|
యజ్ఞో దానం తపశైవ పావనాని మనీషణామ్||5.
వితాన్యపి తు కర్మణి సంగం త్వక్త్వా ఫలాని చ|
కర్తవ్యానీతి మే పార్థ నిశ్చితం మతముత్తమ్||6.
నియతస్య తు సన్మానః కర్మణో నోపపద్యతే|
మోహత్ తస్య పరిత్యాగః తామసః పరికీర్తితః||7.
దుఃఖమిత్యేవ యత్కర్మ కాయకేశభయాత్ త్వజేత్త|
న కృత్యా రాజసం త్యాగం నైవ త్యాగఫలం లభేత్త||8.
కార్యమిత్యేవ యత్కర్మ నియతం క్రియతే2ర్జున|
సంగం త్వక్త్వా ఫలం ఛైవ స త్యాగః సాత్త్వికో మతః||9.
న ద్వేష్యకుశలం కర్మ కుశలే నానుషజ్ఞతే|

త్యాగీ సత్వసమావిష్టో మేధావీ చిన్నసంశయః॥10.
 న హి దేహభృతా శక్యం త్వ్యక్తుం కర్మాణ్యశేషతః।
 యస్తు కర్మఫలత్యాగీ స త్యాగీత్వభిధియతే॥11.
 అనిష్టమిష్టం మిశ్రం చ త్రివిధం కర్మాణః ఫలమ్।
 భవత్వత్యాగినాం ప్రేత్య న తు సన్మానిసినాం క్వచిత్॥12.
 ప్రజ్ఞైతాని మహాబాహోకారణాని నిబోధ మే।
 సాంఖ్యే కృతాన్తే ప్రోక్తాని సిద్ధయే సర్వకర్మాణం॥13.
 అధిష్టానం తథా కర్తా కరణం చ పృథగ్యిధమ్।
 వివిధాశ్చ పృథక్ చేష్టా దైవం ఛైవాత్ పఞ్చమమ్॥14.
 శరీరవాజ్ఞనోభిర్యత్ కర్మ ప్రారభతే నరః।
 న్యాయ్యం వా విపరీతం వా ప్రజ్ఞైతే తస్య హేతవః॥15.
 తత్త్వేవం సతి కర్తారమ్ ఆత్మానం కేవలం తు యః।
 పశ్యత్వకృతబుద్ధిత్యాత్ న స పశ్యతి దుర్కృతిః॥16.
 యస్య నాహంకృతో భావో బుద్ధిర్యస్య న లిప్యతే।
 హత్యాపి స ఇమాన్ లోకాన్ న హన్తి న నిబధ్యతే॥17.
 జ్ఞానం జ్ఞేయం పరిజ్ఞాతా త్రివిధా కర్మచోదనా।
 కరణం కర్మ కర్తృత్తి త్రివిధః కర్మసంగ్రహః॥18.
 జ్ఞానం కర్మ చ కర్తా చ త్రిదైవ గుణభేదతః।
 ప్రోచ్యతే గుణ సంఖ్యానే యథావచ్ఛుణు తాన్యాపి॥19.
 సర్వభూతేషు యేనైకం భావమవ్యయేక్కతే।
 అవిభక్తం విభక్తేషు తద్జ్ఞానం విద్ధి సాత్మ్వకమ్॥20.
 పృథక్కేవన తు యద్జ్ఞానం నానాభావాన్ పృథగ్యిధాన్।
 వేత్తి సర్వేషు భూతేషు తద్జ్ఞానం విద్ధి రాజసమ్॥21.
 యత్తు కృత్స్నావదేకస్మిన్ కార్యే స్తమ్మైతుకమ్।
 అతత్త్వర్థవదల్చం చ తత్త్వమసముదాహంతమ్॥22.

నియతం సంగరహితమ్ అరాగదేవషతః కృతమ్।
 అఫలప్రేపునా కర్కు యత్తత్ సాత్రివకముచ్యతే॥23.
 యత్త కామేపునా కర్కు సాహంకారేణ వా పునః।
 క్రియతే బహుళాయానం తద్రాజసముదాహాతమ్॥24.
 అనుబంధం క్షయం హింసామ్ అనవేక్ష్య చ శారుషమ్।
 మోహదారభ్యతే కర్కు యత్తత్ తామసముచ్యతే॥25.
 ముక్తసంగోచనహంవాదీ ధృత్యుతానహసమన్వితః।
 సిద్ధ్యసిద్ధోయోర్నిర్వికారః కర్కు సాత్రివక ఉచ్యతే॥26.
 రాగీ కర్కుఫలప్రేపునః లుభో హింసాత్కోచుచిః।
 హర్షశోకాన్వితః కర్కు రాజనః పరికీర్తితః॥27.
 అయుక్తః ప్రాకృతః స్తుభః శతో నైష్ట్యుతికోచుచిః।
 విషాదీ దీర్ఘసూత్రీ చ కర్కు తామస ఉచ్యతే॥28.
 బుద్ధేర్భేదం ధృతశైవ గుణతస్త్రీవిధం శృణు।
 ప్రోచ్యమానమశేషణ పృథక్తేవన ధనన్జయ॥29.
 ప్రవృత్తిం చ నివృత్తిం చ కార్యాకార్యే భయాభయే।
 బంధుం మోక్షం చ యా వేత్తి బుద్ధిః సా పార్థ సాత్రివకీ॥30.
 యయా ధర్కుమధర్కుం చ కార్యం చాకార్యమేవ చ।
 అయథావత్ ప్రజానాతి బుద్ధిః సా పార్థ రాజనీ॥31.
 అధర్కుం ధర్కుమితి యా మన్యతే తమసావృతా।
 సర్వర్థాన్ విపరీతాంశ్చ బుద్ధిః సా పార్థ తామనీ॥32.
 ధృత్యా యయా ధారయతే మనఃప్రాణేస్త్రీయక్రియః।
 యోగేనావ్యభిచారిణ్యా ధృతిః సా పార్థ సాత్రివకీ॥33.
 యయా తు ధర్కుకామర్థాన్ ధృత్యా ధారయతేచ్చున।
 ప్రసంగేన ఫలాకాంక్షీ ధృతిః సా పార్థ రాజనీ॥34.
 యయా స్వప్నం భయం శోకం విషాదం మదమేవ చ।

న విముఖ్పతి దుర్గేధా ధృతిః సా పార్థ తామీనీ॥35.
 సుఖం త్విదానీం త్రివిధం శృంగా మే భరతర్షబా
 అభ్యాసాద్రమతే యత్ర దుఃఖాన్తం చ నిగచ్ఛతి॥ 36.
 యత్తదగ్రే విషమివ పరిణామే2మృతోపమమ్।
 తత్పుఖం సాత్మ్ర్యకం ప్రోక్తమ్ ఆత్మబుద్ధిప్రసాదజమ్॥37.
 విషయేన్నియ సంయోగాత్ యత్తదగ్రే2మృతోపమమ్।
 పరిణామే విషమివ తత్పుఖం రాజసం స్వీతమ్॥38.
 యదగ్రే చానుబంధే చ సుఖం మోహనమాత్మనః।
 నిదాలస్వీప్రమాదోత్థం తత్తామసముదాహృతమ్॥39.
 న తదస్తి పృథివ్యాం వా దివి దేవేషు వా పునః।
 సత్యం ప్రకృతిజైర్ముక్తం యదేభిః స్వాత్ త్రిభిర్గుణైః॥40.
 బ్రాహ్మణక్తప్రియవిశాం శూద్రాణాం చ పరస్తపా।
 కర్మాణి ప్రవిభక్తాని స్వభావప్రభవైర్ముణైః॥41.
 శమో దమస్తపః శౌచం క్షాన్తిరాజ్వవేవ చ
 జ్ఞానం విజ్ఞానమాస్తిక్యం బ్రహ్మకర్మస్వభావజమ్॥42.
 శౌర్యం తేజో ధృతిర్ధాక్షం యుద్ధే చాప్యపలాయనమ్।
 దానమీశ్వరభావశ్చ క్షాత్రం కర్మ స్వభావజమ్॥43.
 కృష్ణగోరక్షయవాణిజ్యం వైశ్వకర్మస్వభావజమ్।
 పరిచర్యాత్మకం కర్మ శూద్రస్వాపి స్వభావజమ్॥44.
 స్వే స్వే కర్మణ్యభిరతః సంసిద్ధిం లభతే నరః।
 స్వకర్మనిరతః సిద్ధిం యథా విష్టతి తచ్ఛృంగా॥45.
 యతః ప్రవృత్తిరూపుతానాం యేన సర్వమిదం తతమ్।
 స్వకర్మణా తమభ్యర్చ్య సిద్ధిం విష్టతి మానవః॥46.
 శ్రేయాన్ స్వధర్మై విగుణః పరధర్మాత్ స్వనుష్టితాత్।
 స్వభావనియతం కర్మ కుర్వన్నాపోన్తి కిల్పమ్॥47.

సహజం కర్న కొన్నేయ సదోషమపి న త్వజేత్ |
 సర్వారమ్భా హి దోషేణ ధూమేనాగ్నిరివావృతాః||48.
 అస్తకబుద్ధిః సర్వాత్ జితాత్మా విగతస్మృహః|
 నైష్టికర్మయ్యసిద్ధిం పరమాం సన్మాయ్యసేనాధిగచ్ఛతి||49.
 సిద్ధిం ప్రాప్తో యథా బ్రహ్మ తథాపోతి నిబోధ మే|
 సమాసేనైవ కొన్నేయ నిష్ఠా జ్ఞానస్య యా పరా||50.
 బుద్ధాయ విశుద్ధయా యుక్తో ధృత్యాత్మానం నియమ్య చ|
 శబ్దాదీన విషయాన త్వక్తావ రాగద్వేషా పుయదస్య చ||51.
 వివిక్తసేవ లఘ్యాశీ యతవాక్యాయమానసః|
 ధ్యానయోగపరో నిత్యం వైరాగ్యం సముపాశ్రితః||52.
 అహంకారం బలం దర్శం కామం క్రోధం పరిగ్రహామ్|
 విముచ్య నిర్వమః శాస్తో బ్రహ్మభూయాయ కల్పతే||53.
 బ్రహ్మభూతః ప్రసన్నాత్మా న శోచతి న కాంక్షతి|
 సమః సర్వేషు భూతేషు మద్భూతిం లభతే పరామ్|
 భక్త్య మామభిజానాతి యావాన్యయశాచస్మి తత్త్వతఃః|
 తతో మాం తత్త్వతో జ్ఞాత్యా విశతే తదన్నరమ్||55.
 సర్వకర్మణ్యపి సదా కుర్వాణో మద్వ్యపాశ్రయః|
 మత్పుసాదాదవాపోతి శాశ్వతం పదమవ్యయమ్||56.
 చేతసా సర్వకర్మణి మయి సన్మయస్య మత్పరః|
 బుద్ధియోగముపాశ్రిత్య మచ్చిత్తః సతతం భవ||57.
 మచ్చిత్తః సర్వదుర్గాణి మత్పుసాదాత్ తరిష్యసి|
 అథ చేత్ త్వమహంకారాత్ న శ్రోష్యసి వినంక్ష్యసి||58.
 యదహంకారమాశ్రిత్య న యోత్స్య ఇతి మన్యసే|
 మిథ్యైష వ్యవసాయస్తే ప్రకృతిస్తావ్యం నియోక్ష్యతి||59.
 స్వభావజేన కొన్నేయ నిబద్ధః స్వేనకర్మణా|

కర్తుం నేచ్చని యన్నోహత్ కరిష్యస్యవశో2పి తత్||60.
 ఈశ్వరః సర్వభూతానాం హృదేశే2ర్జున తిష్ఠతి।
 బ్రామయన్ సర్వభూతాని యన్మారూఢాని మాయయా||61.
 తమేవ శరణం గచ్ఛ సర్వభావేన భారత।
 తత్ప్రాపాదాత్ పరాం శాస్త్రిం స్థానం ప్రాప్న్యసి శాశ్వతమ్||62.
 ఇతి తే జ్ఞానమాఖ్యాతం గుహ్యోద్గుహ్యాతరం మయా।
 విమృక్షేతదశేషేణ యథేచ్చని తథా కురు||63.
 సర్వగుహ్యాతమం భూయః శృణు మే పరమం వచః।
 ఇష్టో2సి మే దృఢమితి తతోవక్షాయమి తే హితమ్||64.
 మన్మనా భవ మద్భుక్తో మద్యాజీ మాం నమస్కరు।
 మామేవైష్యసి సత్యం తే ప్రతిజానే ప్రియో2సి మే||65.
 సర్వధర్మరావ్ పరిత్యజ్య మామేకం శరణం ప్రజా।
 అహం త్వా సర్వపాపేభోయై మోక్షయుజ్యమి మా శుచః||66.
 ఇదం తే నాతపస్మాయ నాభక్తాయ కదాచన।
 న చాశుశ్రూపవే వాచ్యం న చ మాం యో2భ్యసూయతి||67.
 య ఇమం పరమం గుహ్యం మద్భుక్తేష్యబ్రిధాస్యతి।
 భక్తిం మయి పరాం కృత్వా మామేవైష్యత్యసంశయః||68.
 న చ తస్మాన్ననుష్యేషు కశ్చిన్నే ప్రియకృతమః।
 భవితా న చ మే తస్మాత్ అన్యః ప్రియతరో భువి||69.
 అధ్యేష్యతే చ య ఇమం ధర్మ్యం సంవాదమావయోః।
 జ్ఞానయజ్ఞేన తేనాహామ్ ఇష్టః స్యమితి మే మతిః||70.
 శ్రద్ధావాననసూయశ్చ శృణుయాదపి యో నరః।
 లో2పి ముక్తః శుభాన్ లోకాన్ ప్రాప్నుయాత్ పుణ్యకర్మణామ్||71.
 కచ్చిదేతచుచ్ఛుతం పార్థ త్వయైకాగ్రేణ చేతసా।
 కచ్చిదజ్ఞానసమౌహః ప్రణష్టస్తే ధన్నన్యయ||72.

అర్జున ఉవాచ

నష్టో మోహః స్నేతిర్లభా త్వోత్పోనాదాన్మయాచ్యతి
శితో2న్మి గతస్నేహః కరిష్య వచనం తవ॥73.

సంజయ ఉవాచ

ఇత్యోహం వాసుదేవస్య పార్థస్య చ మహాత్మనః।
సంవాదమిమక్షోషం అద్భుతం రోమహర్షణమ్॥74.
వ్యాసప్రసాదాచ్ఛుట తవాన్ ఏతంగుహ్యమహం పరమ్॥
యోగం యోగేశ్వరాత్ కృష్ణాత్ సాక్షాత్ కథయతః స్వయమ్॥75.
రాజన్ సంస్కృత్య సంస్కృత్య సంవాదం ఇమమద్భుతమ్।
కేశవార్ధునయోః పుణ్యం హృష్యామి చ ముహూర్మహూః॥76.
తచ్చ సంస్కృత్య సంస్కృత్య రూపమత్యద్భుతం హరేః।
విస్క్యయో మే మహాన్ రాజన్ హృష్యామి చ పునః పునః॥77.
యత్త యోగేశ్వరః కృష్ణో యత్త పార్థో ధనుర్ధరః।
తత్త శ్రీర్వజయో భూతిః ధృవానీతిర్మతిర్మమ్॥78.

ఓంతత్పదితిశ్రీమద్బుగవద్గీతాసూపనిషత్పుబహృవిద్యయాం యోగశాస్త్రే
శ్రీకృష్ణార్జునసంవాదే మోక్షసన్మూల్యసయోగోనామ అష్టాదశో2ధ్యయః॥

ఓం శాస్త్రిః శాస్త్రిః శాస్త్రిః
సర్వం శ్రీకృష్ణార్ఘణమస్త.

- - -